

*POZICIONI NAPAD U ODNOSU
NA VRSTE ODBRANE U
VATERPOLU*

POZICIONI NAPAD U ZAVISNOSTI OD NAČINA ODBRANE

- Odbrana od pozicionog napada može se organizovati na više načina , a to su pre svega zonskom odbranom, presingom i čovek na čoveka.
- Prilikom organizacije odbrane polazimo u najvećem broju slučajeva od pretpostavke da je za pozicioni napad preostalo oko 15 sekundi, što je imajući u vidu usporeno kretanje tela u vodi zaista malo vremena.
- Posebno u današnjem trenutku svetskog vaterpola , polazimo i od sledeće pretpostavke: da će protivnik raspored pozicionog napada postaviti u obliku polukruga (lepeze) na udaljenosti od oko 5 do 9 metara u zavisnosti od načina odbrane koju organizuje protivnički tim.

Osnovni sistemi igre u odbrani

- individualna odbrana,
- zonska odbrana i
- kombinovana odbrana.

Individualna odbrana

- **Pod individualnom odbrambenom taktikom** podrazumeva se borba s protivnikom, bez pomoći suigrača u kojoj pojedinac nastoji svojim sposobnostima učiniti sve da se postigne zajednički cilj. Svestrana pripremljenost igrača koja dolazi do izražaja u borbi između dva igrača u vaterpolu ima veliko značenje. Osnovni individualni taktički zahtevi u odbrani su:
 - praćenje i pokrivanje igrača bez lopte,
 - ometanje igrača u vođenju i dodavanju lopte,
 - start i oduzimanje lopte i
 - blokiranje udarca na gol.

Zonska odbrana

- **Zonska odbrana** predstavlja primer kolektivne taktike u sistemu igre u odbrani. Svih 6 igrača čuvaju tačno određeni prostor ispred svog gola. Oni istovremeno pokrivaju ili preuzimaju napadače kad dođu u taj prostor. Primenjuje se protiv ekipe koja napada isključivo sidraše realizatorom ili protiv igrača ekipe koji imaju manje snažne i precizne udarce sa spoljnih pozicija. U zonskoj odbrani važna je saradnja između igrača odbrane i golmana, a naročito dolazi to do izražaja prilikom blokiranja udarca. Postoje dve varijante zonske odbrane:
- Pokrivanje sidraša sa dva igrača , jednog iza i jednog napred, a ostala četvorica pokrivaju prostor ispred gola,
- U drugoj varijanti svi se igrači raspoređuju u polukrugu ispred gola. Izbegava se start i ometanje napadača u njihovom međusobnom dodavanju. Udarci upućeni na vrata iz spoljnih pozicija blokiraju se samo podizanjem ruku.
- Zonska odbrana sa 5 igrača primenjuje se kad ekipa ostaje u igri s igračem manje.

- Kada se napad raspoređuje u osnovnu formaciju 4:2 najčešće se formira zonska odbrana sa 3 igrača u prvoj liniji (na liniji 2 metra) i sa 2 igrača u drugoj liniji (na liniji 4 metra), dakle formacija 3:2.
- Varijanta 4:1 primenjuje se, kada se želi sprečiti napad preko prve linije. U prvoj liniji deluje 4 igrača odbrane koji se postavljaju ispred napadača, dok se peti igrač odbrane postavlja između dvojice napadača druge linije.
- Napad raspoređen 3:3 sprečava se tako da se striktno pokrije 3 napadača prve linije, dok se dva igrača odbrane postavljaju između trojice napadača druge linije.

RASPORED I ULOGA IGRAČA NA RAZLIČITIM POZICIJAMA

- Egzaktno je izmereno da vaterpolista tokom utakmice 35% od ukupnog vremena provedenog u igri nalazi se u kvazi-horizontalnoj fazi, dok se ostalih 65% vremena nalazi u kvazi vertikalnoj fazi (uspravan položaj organizovan radom nogu vaterpolo bicikl).
- Pet pozicija ili uloga u igra definisane su kao uloge:
 - uloga lakog beka,
 - uloga teškog beka,
 - uloga krila,
 - uloga napadača iz druge linije i
 - uloga centra.

Uloga lakog beka

- **Uloga lakog beka** u vaterpolu, držanje, odnosno pokrivanje suparnika prema mišljenju stručnjaka prvi je i najvažniji elementa vaterpolo igre. Uspešnim pokrivanjem protivnika ne dozvoljava mu se da stekne prednost i iz nje realizuje napad, već da potroši vreme za napad koji je pravilima igre limitiran.
- Bek svog protivnika može pokrivati u mestu i u pokretu, koristeći se različitim tehnikama. Određene varijacije u pokrivanju protivničkog igrača od strane beka nastaju izborom kolektivne taktike u odbrani.

Dominantna uloga teškog beka

- Započinje od trenutka kad se centar postavi na 2 metra od gola.
- Suprotstaviti se centru u trenutku kad mu je upućena lopta, uz prethodnu borbu u direktnom kontaktu za izbor optimalne pozicije, kao i uredno odigrati odbrambeni zadatak predstavlja izvanredno težak i složen posao za teškog beka.
- Ovaj duel teškog beka i centra ostvaruje se u vertikalnoj poziciji u uslovima narušene složene ravnoteže oba igrača. Kad ekipa teškog beka dođe u posed lopte njegov je osnovni zadatak plivanja u kontranapad i zauzima dogovorenu poziciju u pozicionom napadu svoje ekipe.

Pozicija „krila”

- **Pozicija „krila”** u vaterpolu je značajna, jer krilni igrači često vode kontra napad svoje ekipe. To je normalno jer su oni u načelu najbliži голу protivnika u trenutku početka kontranapada.
- Zadatak im je da bočnim stranama igrališta što pre dođu u blizinu protivničkog gola.
- U slučaju da nije moglo doći do realizacije krilni igrač će s loptom sačekati formiranje pozicionog napada svoje ekipe i u tom trenutku počinje njegova uloga distributera lopte ka centru i niz drugih taktičkih uloga.

Napadači iz druge linije

- **Napadači iz druge linije** u pozicionom napadu raspoređuju se polukružno na distanci 6 metara od gola.
- Zadatak im je da pojedinačnim uplivavanjem prema голу protivnika ili simultanim uplivavanjem 2 ili 3 igrača pokušaju ostvariti prostornu prednost u odnosu na igrače koji ih „drže” kako bi se oslobodili za prijem, predaju lopte ili šut na gol protivnika.

Uloga centra

- **Uloga centra** započinje od trenutka kad se postavio na 2 metra gde
- kontinuirano na leđima nosi igrača odbrane. Poseban deo igre sidraša je i igra sa igračem više ili manje, koja se tretira kao maksimalni vid opterećenja u vertikalnoj poziciji. Za deo igre prelaska iz faze napada u fazu odbrane i obrnuto centar treba biti posebno i na specifičan način pripremljen. Poseban problem sa kojim se igrač na poziciji centra susreće jeste izbor pozicije u duelu sa odbrambenim igračem koji ga pokriva. Kad se detaljno sagleda ovakav raspored i uloga igrača jedne vaterpolo ekipe sa 5 pozicija i 5 uloga u igri jasno se može prilagoditi konkretna odbrana shodno konkretnom pozicionom napadu.

ORGANIZACIJA POZICIONOG NAPADA

- Organizacija pozicionog napada u velikoj meri uslovljena je ograničenim vremenom od 30 sekundi za posed lopte, međutim koliko je stvarno preostalo vremena za organizaciju napada, zavisi od načina na koji je došlo do formiranja napada.
- Prema tom vremenu ekipa izvodi veći ili manji broj akcija, a često je zbog nedostatka vremena potrebno da se odmah pokuša sa završnicom ili da se lopta prepusti protivniku, bez pokušaja realizacije, radi zaštite sopstvenog gola.

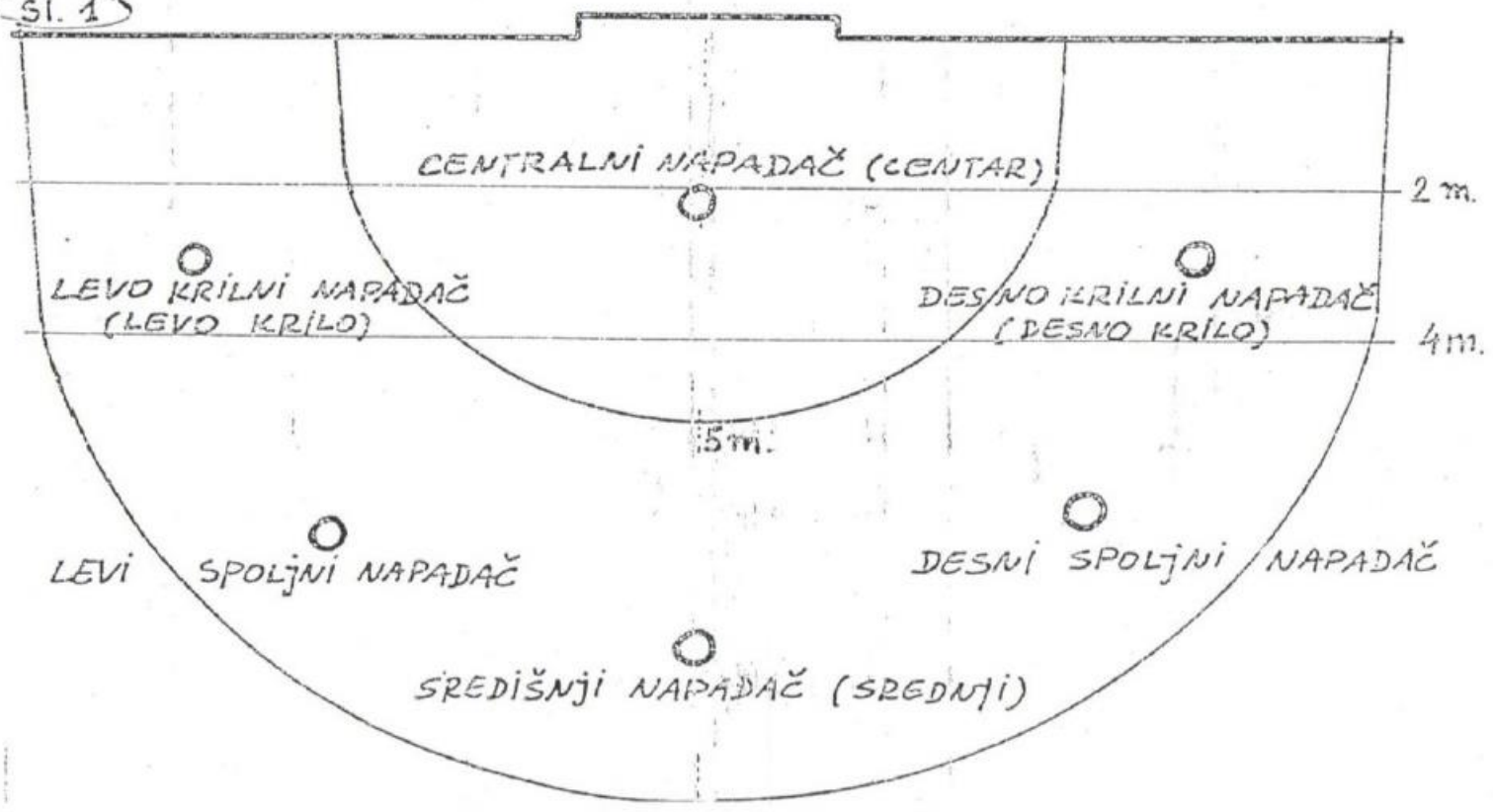
Nastanak pozicionog napada

- Prelazak na teren suparnika posle osvojene lopte može da se izvede kontranapadom, brzim kretanjem i postepenim prebacivanjem. Posle kontranapada i brzog prelaska za organizaciju napada preostaje oko 15 do 20 sekundi. Posle postepenog prelaska za napad preostaje oko 12 do najviše 15 sekundi.
- Osvajanje lopte na centru na početku svake četvrtine. U koliko svi igrači brzim plivanjem prate igrača koji pliva na loptu i nastave kretanje prema голу, za organizaciju takvog napada imaju oko 20 do najviše 25 sekundi.
- Kretanjem sa centra posle primljenog gola ostaje za napad oko 20 do 25 sekundi.
- Posle greške protivničke ekipe u prvim fazama napada, vreme zavisi od mesta preuzimanja lopte i uočavanja situacije.
- Posle neutralnog bacanja, takođe zavisno od mesta podbacivanja lopte.
- Posle dobijanja kornera ili auta može biti pun napad.
- Posle neuspele završnice kad lopta ostane u posedu napadača (ostaje vreme od 30 sekundi).

Zauzimanje odredjenih mesta u napadu

- Pozicioni napad morao bi biti u odnosu na kontranapad najstabilniji deo napada i biti pod najboljom kontrolom igrača u odnosu na zaštitu sopstvenog gola.
- U današnjem trenutku svetskog vaterpola, najefikasniji raspored u pozicionom napadu jeste u obliku lepeze (polu kruga) na udaljenosti na oko 5 do 10 metara, zavisno od načina odbrane, pri čemu su svi igrači u aktivnoj ulozi , odnosno nalaze se na pozicijama sa kojih su u mogućnosti da u svakom trenutku izvedu završnu akciju i eventualno postignu gol.
- Raspored napadača i njihova udaljenost od gola menja se u zavisnosti od načina odbrane, suđenja i sistema igre u napadu, ali se nikada mnogo ne odstupa od forme polukruga.

Sl. 1

- Centralni napadač (centar)
- Središni napadač (srednji)
- Levi i desni spoljni napadači
- Krilni napadač

Priprema završnice u pozicionom napadu

- Pošto su igrači zauzeli određena mesta u pozicionom napadu, dolazimo do dela igre u kojem napadači kroz individualne akcije, taktičke kombinacije treba da stvore preduslove koji će osigurati uspešan napad što u suštini podrazumeva:
 - postizanje pogotka,
 - isključenje igrača odbrane,
 - „iznuđivanje” peterca

Uplivavanje

Dribling

Dupli pas

Blok igra

FORME POZICIONOG NAPADA

- **Pozicioni napad s centrom (sa centrima)**
- **Pozicioni napad s jednim centrom**
- **Igra preko centra u cilju isključenja beka stopera**

FAZA ODBRANE SADRŽANA U POZICIONOM NAPADU

- **Faza odbrane kao preventiva** sastoji se pre svega u uočavanju akcije koja prethodi završnici od strane svih igrača i stvaranju takvih preduslova koji će onemogućiti suparnički tim da posle eventualnog preuzimanja lopte izvede kontranapad sa velikim šansama za realizaciju. Znači iz izgledne situacije za postizanje gola, ekipa u napadu upravo u toku završne akcije daje veliku priliku ekipi koja se brani da postigne gol.

ZAVRŠNICA U POZICIONOM NAPADU

- Igra preko centra realizatora
- Igra preko centra servera
- Pozicioni napad sa dva centra
- Pozicioni napad bez centra

NEKE OSOBENOSTI IGRE U POZICIONOM NAPADU U ODNOSU NA NAČIN ODBRANE

- **Pozicioni napad u odnosu na igru čovek na čoveka**
- **Pozicioni napad protiv odbrane presingom**
- **Pozicioni napad u odnosu na igru zonske odbrane**

ZAKLJUČAK

- Da bi pozicioni napad bio uspešan moraju kumulativno da budu ispunjeni neki preduslovi, pre svega mislim na sledeće:
- Igrači moraju brzim zauzimanjem određenih pozicija i mesta u odnosu na njihove tehničko-taktičke zadatke, pojedinačne situacije i generalnog toka igre, u odnosu na sopstvene vrednosti i karakteristika kao i stepena njihove taktičke obučenosti, stvoriti preduslove za uspešnu primenu završnice napada.
- Broj kombinacija koje se mogu izvesti u pozicionom napadu izuzetno je veliki, bez obzira koja vrsta odbrane se primenjuje. Sva rešenja biraju se s jedne strane
 - u odnosu na kvalitet i karakteristike napadača, a s druge strane
 - u odnosu na postavljenu koncepciju igre u napadu.
 - Izbor taktičkog rešenja zavisi i od karakteristika igre suparničke odbrane koja može da se menja u toku jednog napada , što iziskuje prilagođavanje napada.

ZAKLJUČAK

- Ipak, pozicioni napad s jednim centrom je danas najčešći vid pozicionog napada koji omogućuje najbolja taktička rešenja , bez obzira na koji način se protivnik brani.
- Teorijski posmatrano pojedina taktička rešenja izgledaju izvanredno. Međutim, u praksi često igrači ne mogu da ih sprovedu, pre svega radi limitiranih tehničko-taktičkih sposobnosti. Radi toga treba izabrati takve taktičke zadatke koje će igrači biti u stanju da realizuju. često je ovaj izbor odlučujući i za uspešan ishod utakmice.
- U današnjem trenutku svetskog vaterpola najefikasniji raspored pozicionog napada jesti u obliku polukruga (lepeze) na udaljenosti oko 5 metara do 9 metara, jer su tada svi igrači napada u aktivnoj ulozi, tj. mogu se naći u poziciji da u svakom trenutku izvedu završnu akciju i eventualno postignu gol.